

JANEZ ROTMAN

Pregledna jubilejna razstava ob 70-letnici
Galerija DLUM, Židovska ul. 10, Maribor
4. 4. do 6. 5. 2023

JANEZ ROTMAN se na tokratni jubilejni, pregledni razstavi zadnjih dvajset let ustvarjalnosti v galeriji DLUM, ob svojem sedemdesetem življenjskem jubileju, predstavlja kot skrajno neobičajen likovni ustvarjalec, sicer kot slikar, vendar z izjemnim občutkom za različne materiale, še posebej pri izbiri prevladujočega, izjemno lahkega materiala za temeljnike, ki naj ostane skrivnost, poleg belo grundiranega lesa v novejšem obdobju, na katerega riše z grafitom, kar je znova njegova posebnost. Seveda ne smemo pozabiti na številna Rotmanova minuciozna risarska dela s črnim tušem na papirju s poljubnimi motivikami, ki pa jih raje drži zase v ateljeju. Lahko bi dejali, da so umetnikova "polikromirana" dela iluzionistična, tako v likovnem kot psihološkem oziru, saj namenoma vsestransko zavaja opazovalca, ker na njegovih abstraktnih podobah ni nič tako, kot je videti, niti vtis velike teže. Najprej so tukaj neobičajno debeli, valoviti nosilci, ki ustvarjajo nizkoreliefni vtis ukrivljenega, neevklidskega prostora, kot da bi jih umetnik ukrivljal z nekakšnimi prešami, a dejansko gre za tehniko odzemanja materiala, bolj podobno rezbarjenju, in pogosto čisto kiparsko oblikovanje. Šele na takšno podlago prične ustvarjati popolnoma abstraktno sliko, z nekaj izjemami, kot je krajinska motivika, nastala na likovnih kolonijah, s poudarjenim čustvenim nabojem, kjer je umetnik izjemoma prešel

iz "kozmičnih dimenzij" v zemeljske - stilizirano realistične sfere, posredujoč likovni celoti nostalgичno občutje. Vendar pa so prav prevladujoče asociacije na mikro ali makrokozmične pojave tisto, kar opazovalca nekako posrka v prostorsko iluzionistično podano globino neskončnega vsemirja.

Likovna celota zato na prvi pogled posreduje vtis op(tical)-arta, vendar v popolnoma samosvojem likovnem izrazu, mejoč na informel, še posebej glede uporabe neslikarskih materialov. Barvno žareče migotanje in valovanje prepletajočih se strunastih trakov na slikovni površini tvori sinestetični vtis vibracij ali kozmične glasbe, ki jih je nekoč poimenoval "dobre" vibracije. Mimogrede, za istoimensko delo je leta 2017 prejel nagrado DLUM. Tukaj lahko najdemo vzporednice z večkratno zavitimi, vibrirajočimi kozmičnimi strunami Calabi-Yaujevega prostora na nivoju Planckovih mikro dimenzij, poleg seveda magnetnih silnic, ki ustvarjajo gravitacijske prostorske deformacije. Celoten umetnikov opus je sicer razdeljen na posamezne manjše ali večje cikle, vendar lahko na splošno ugotovimo, da je razparceliral valovit prostor na raznobarvne, raznoliko orientirane, konkavno-konveksno ukrivljene kvadrate ali pravokotnike in jih (navidezno) ponovno sestavil v obliki mrežaste kompozicije, ki ustvarja vtis prekinjajočega se, dinamičnega, že omenjenega

mikro ali makrokozmičnega nihanja. Površino posameznih prostorskih izsekov zapolnjuje z rastrom vzporednih barvno-pastoznih linij, ki se od daleč zdijo dokaj pravih robov, pogled od blizu pa razkriva neenakomerno, valovito potezo, simbolizirajoč razburkano subatomske dogajanje, kot ga opisuje kvantna mehanika. Paralelne barvne linije enakih dolžin in orientacij v okviru enega izseka se zatorej zdijo kot strune v poenoteni kvantno mehanski in splošni relativnostni teoriji, imenovani tudi splošna teorija vsega, če se spomnimo Stephena Hawkinga.

Tukaj se niti Janez Rotman ni mogel izogniti asociacijam na demiurga, skušajoč simbolno izraziti nepojmljivo dogajanje ob stvarjenju sveta, ko Stvarnik kot umetnik iz prvotnega kaosa, ob velikem puku ali big bangu, ustvarja red, čemur je nekoč posvetil celo samostojno delo. Tukaj se lahko spomnimo na čisto začetne besede v Genezi, prvi Mojzesovi knjigi Peteroknjžja ali Pentatevha, ko je Bog v sedmih dnevih ustvaril vesolje in vse v njem iz nič, pri čemer je ob vsaki fazi zapisano: "In videl je, da je dobro." Tudi Rotmanovo vesolje je dobro, pozitivno, opazovalca spodbuja k življenju, k akciji, k uživanju stvarstva. (Ampak, resnici na ljubo, to vesolje ni nastalo iz nič.)

V skladu z op-artistično teorijo so dolge paralelne linije razporejene po načelu komplementarnih barv z izrazitim robnim kontrastom, ki povzroča njihovo sukcesivno doživljanje na

mrežnici, za razliko od postimpresionistično pointilističnega simultaneega kontrasta, ki povzroča njihovo zlivanje. Posledica takšnega sukcesivnega kontrasta je izrazita prostorsko globinska iluzija z značilnim barvnim migotanjem likovne celote, posredujoč psihedelične asociacije, zaradi česar segajo Rotmanova likovna dela preko običajnega "fizikalnega" op-artovskega konteksta v psihološke sfere.

Zanimiv je tudi učinek mehke površinske napetosti, ki skupaj s človeku prilagojeno velikostjo nosilcev posreduje vtis udobne, s hipnotičnimi "patchworki" postlane postelje. Dinamično strukturalistično obravnavanje slikovne površine zahteva od gledalca tudi dinamično opazovanje Rotmanovih likovnih del, saj jih mora opazovati v "mimohodu", iz različnih zornih kotov.

Janez Rotman je kot neutrudni raziskovalec novih materialov in motivov po prejemu nagrade DLUM ustvaril nadgradnjo faze s kriptografskimi (skrivnimi) zapisi in popolnoma drugačno podobo, vključno z neobičajnim, četudi že v starejših ciklih uporabljanim kolažiranjem z avtorsko poslikanimi lističi. Ta ciklus je zato poimenoval Kriptogrami, kjer na valoviti, vendar izjemoma popolnoma gladki, svetleče lakirani slikovni površini združuje skrivnostne črke izmišljene abecede z arhaičnim učinkovanjem, ponovno v spremstvu adicijsko komponiranih, vendar

redkejših strun, ki povezujejo nebo in zemljo, oboje na abstraktno asociativnem ozadju. Slednje spominja na geološke strukture in nebo ali vodo, posredujoč vtis fluidnosti. Posebnost cikla Kriptogrami pa je tudi neobičajna zunanja oblika nosilcev, spominjajoč na cerkvena okna, ki s pravo osvetlitvijo ustvarjajo iluzijo svetlobnega presevanja vitražev, postavljene v pravem prostoru pa lahko celo ustvarijo vtis tempeljske sakralnosti. Sicer pa lahko v novejšem obdobju zasledimo še kakšno, že omenjeno krajinsko upodobitev na tipičnem, valovitem nosilcu, vendar z zglajeno površino, kot bi umetnik hotel povezati mikro in makrokozmos v eno samo materialno - duhovno celoto, saj postaja vse bolj očitno, da je materija samo trdno "agregatno" stanje duhovne energije.

Najnovejše grafitne risbe, bodisi na ravnih lesenih površinah bodisi na "klasičnih" ukrivljenih, vnovič dokazujejo Rotmanovo inventivnost, saj lahko po eni strani le redko zasledimo risbe takšnih dimenzij na takšnih nosilcih, po drugi pa gre za popolnoma samosvojo abstraktno motiviko omrežij, ki asociirajo na živčevje oziroma nevrone, ki povezujejo posamezne "centre", vendar je celotna kompozicija asimetrična, povrhu vsega pa ponovno vzbuja 3D iluzijo ukrivljenega prostora.

Rodil se je leta 1953 v Lenartu. Absolviral je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, smer slikarstvo. Zaposlil se je v SNG Maribor, kjer je bil do upokojitve leta 2018 vodja scenskega ateljeja. Zasnoval je preko štirideset scenografij za gledališke predstave in druge javne prireditve. Ukvarjal se je tudi s scenskim slikarstvom in kiparstvom, oblikovanjem plakatov in fotografijo. Je član ZDSLU in DLUM. Predstavil se je na več samostojnih in skupinskih razstavah po Sloveniji, Avstriji in Italiji. Leta 2017 je prejel nagrado DLUM. Živi in ustvarja v Pernici pri Mariboru.

Mario Berdič Codella, marec 2023

1. RELIEFNA KOMPOZICIJA, 2003, relief, triptih, mešana tehnika, 3 × 150 cm × 100 cm

Janez Rotman

2. LICEMERSTVO d.o.o., 2005, relief, diptih, mešana tehnika, 1. kos, 115 cm × 140 cm

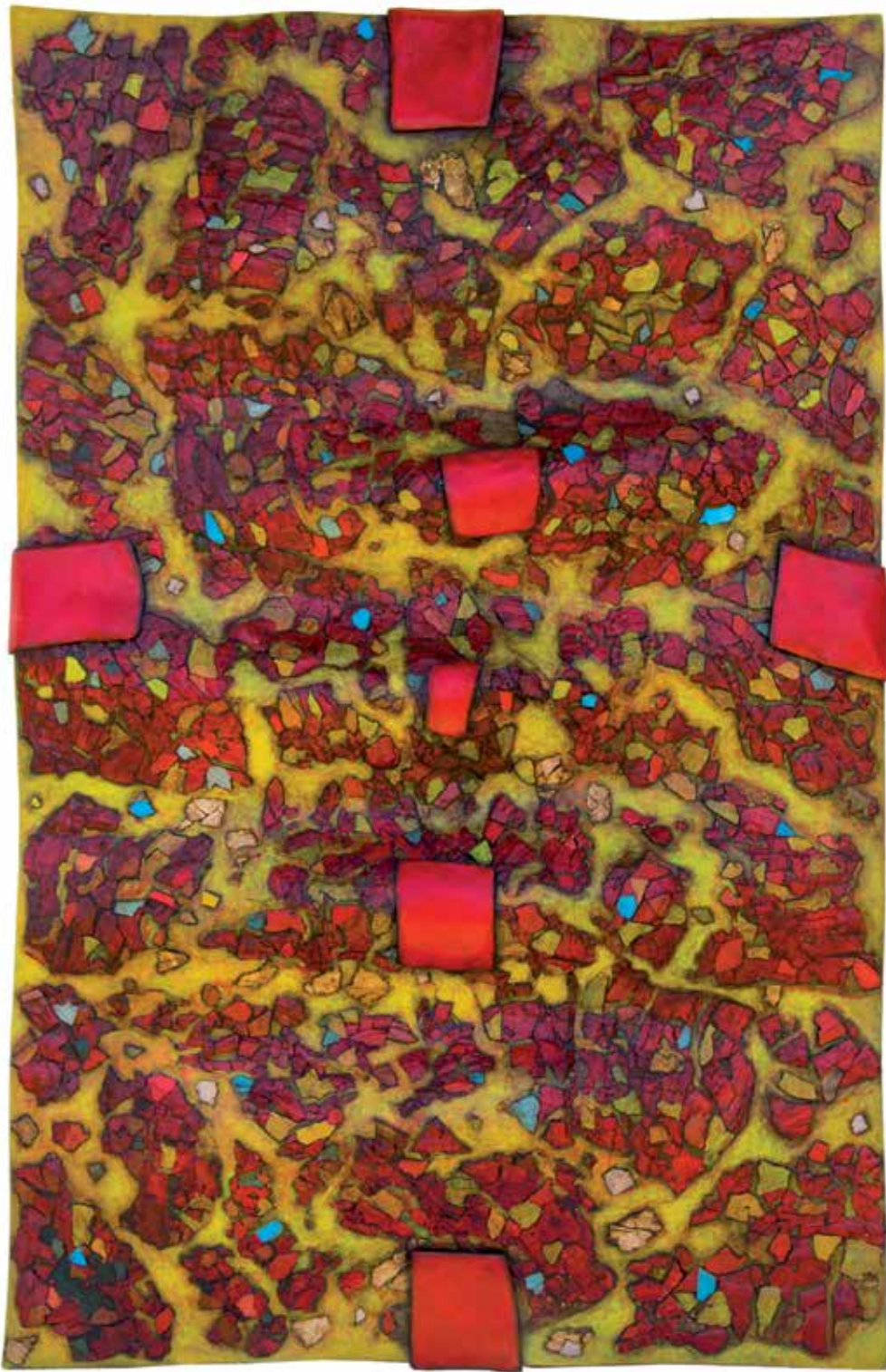

3. LICEMERSTVO d.o.o. 2005, relief, diptih, mešana tehnika, 2. kos, 115 cm × 140 cm

4. VALOVANJE V RDEČEM, 2007, relief, triptih, mešana tehnika, 3 × 125 cm × 75 cm

6. KRIŽ V MODREM, 2010,
relief, mešana tehnika, 110 cm × 55 cm

Janez Rotman

8. KRYPTOGRAM 2, 2016,
relief, mešana tehnika, 100 cm × 60 cm

Janez Rotman

Janez Rotman

9. KRIPTOGRAM 3, 2016, relief,
mešana tehnika, 100 cm × 60 cm

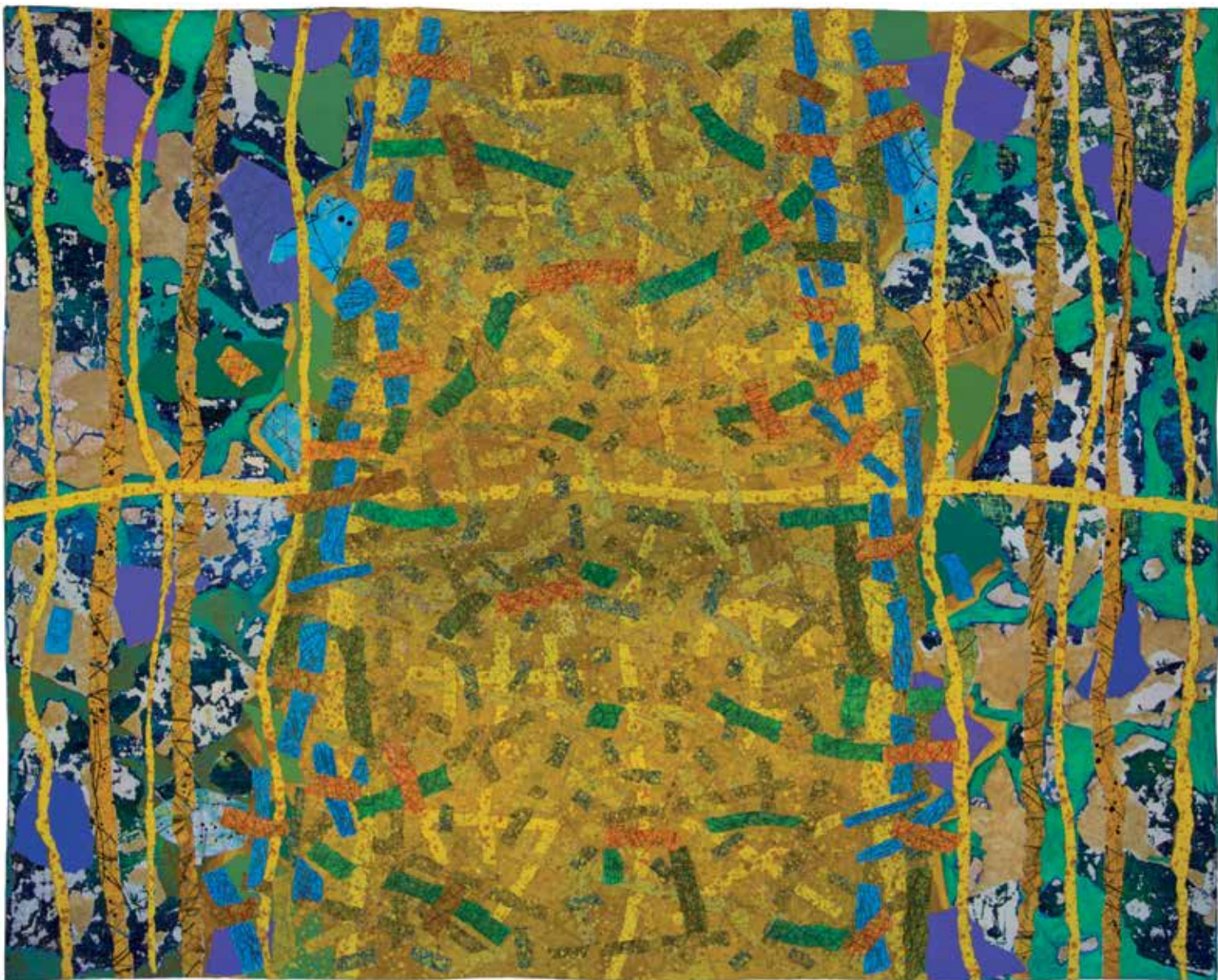

10. KRYPTOGRAM 4, 2016, relief,
mešana tehnika, 105 cm × 60 cm

Janez Rotman

11. KRYPTOGRAM 10, 2017, relief, mešana tehnika, 100 cm × 125 cm

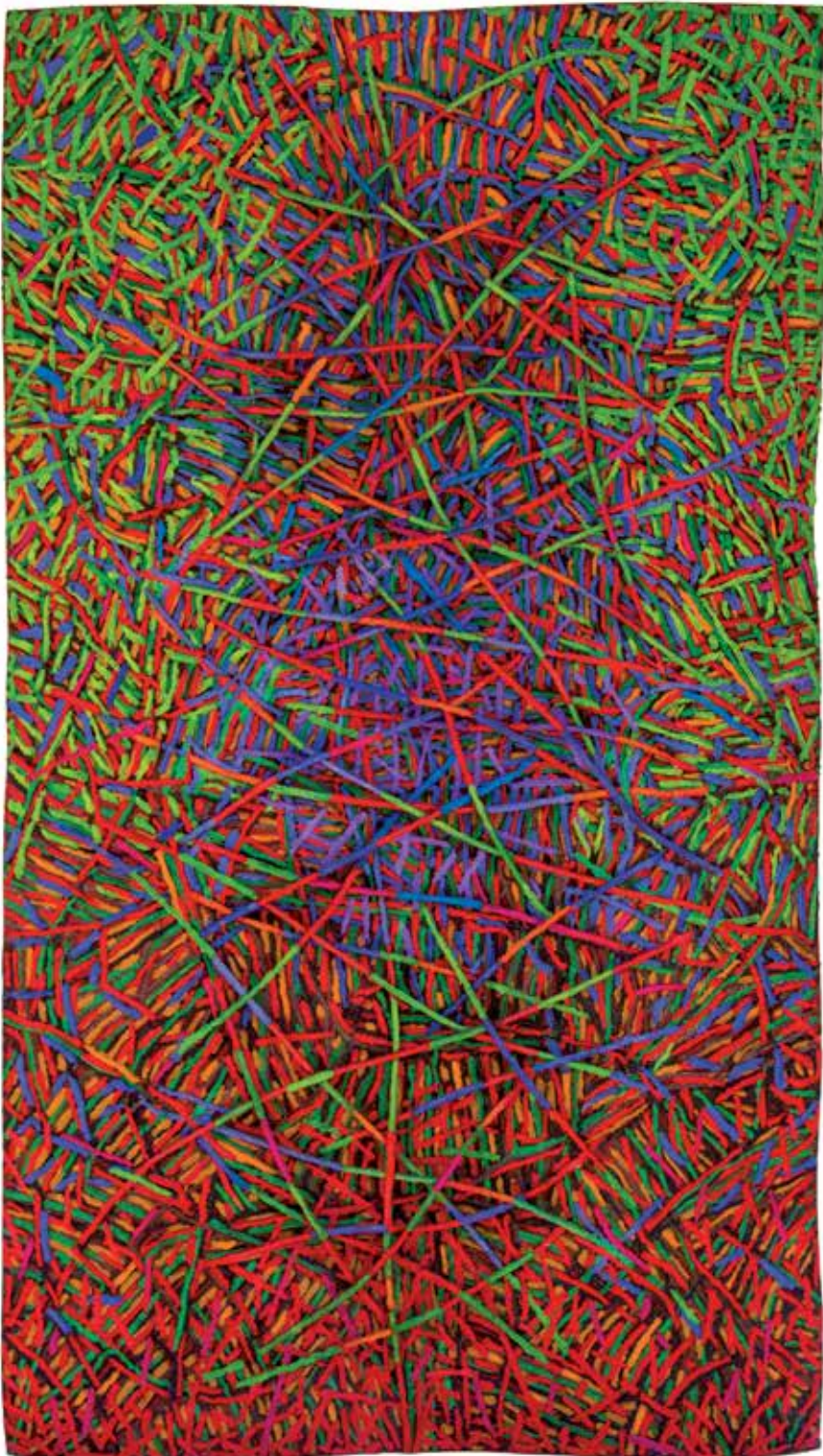
12. KRYPTOGRAM 12, 2017, relief, mešana tehnika, 100 cm × 125 cm

13. KRYPTOGRAM 13, 2017, relief, mešana tehnika, 95 cm × 147 cm

14. KRIPTOGRAM 7, 2017,
relief, mešana tehnika,
100 cm × 80 cm

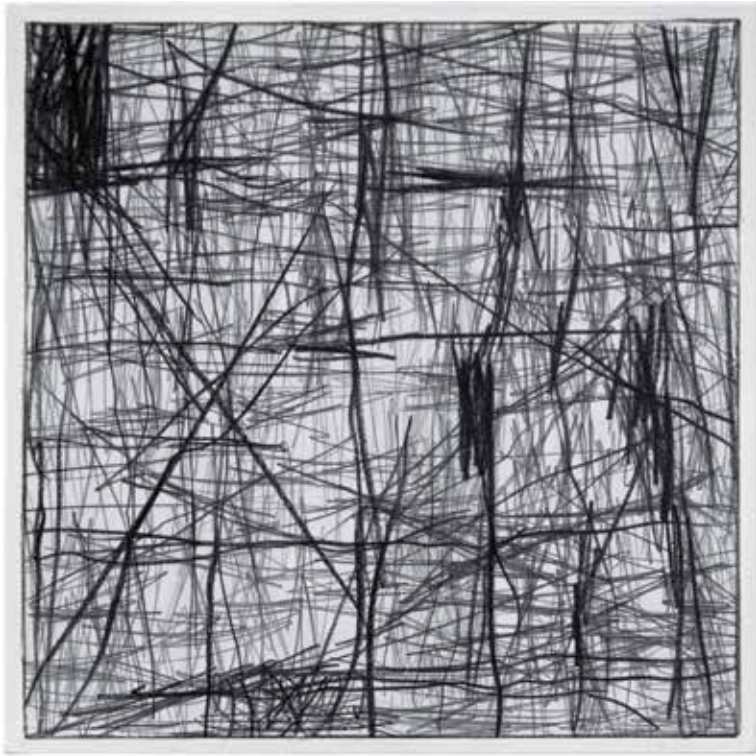

Janez Rotman

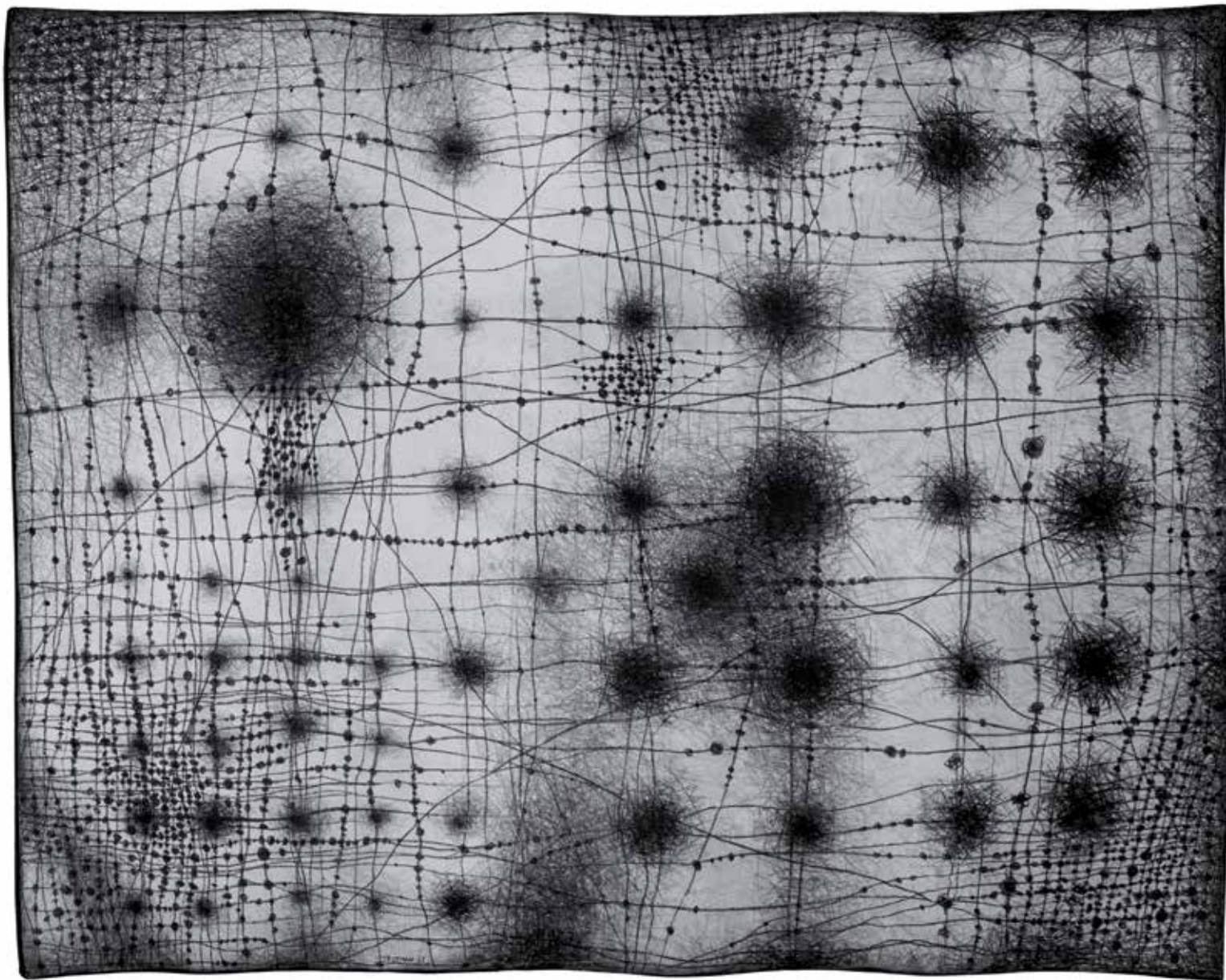
15. DOBRE VIBRACIJE 1, 2017,
relief, mešana tehnika, 160 cm × 80 cm

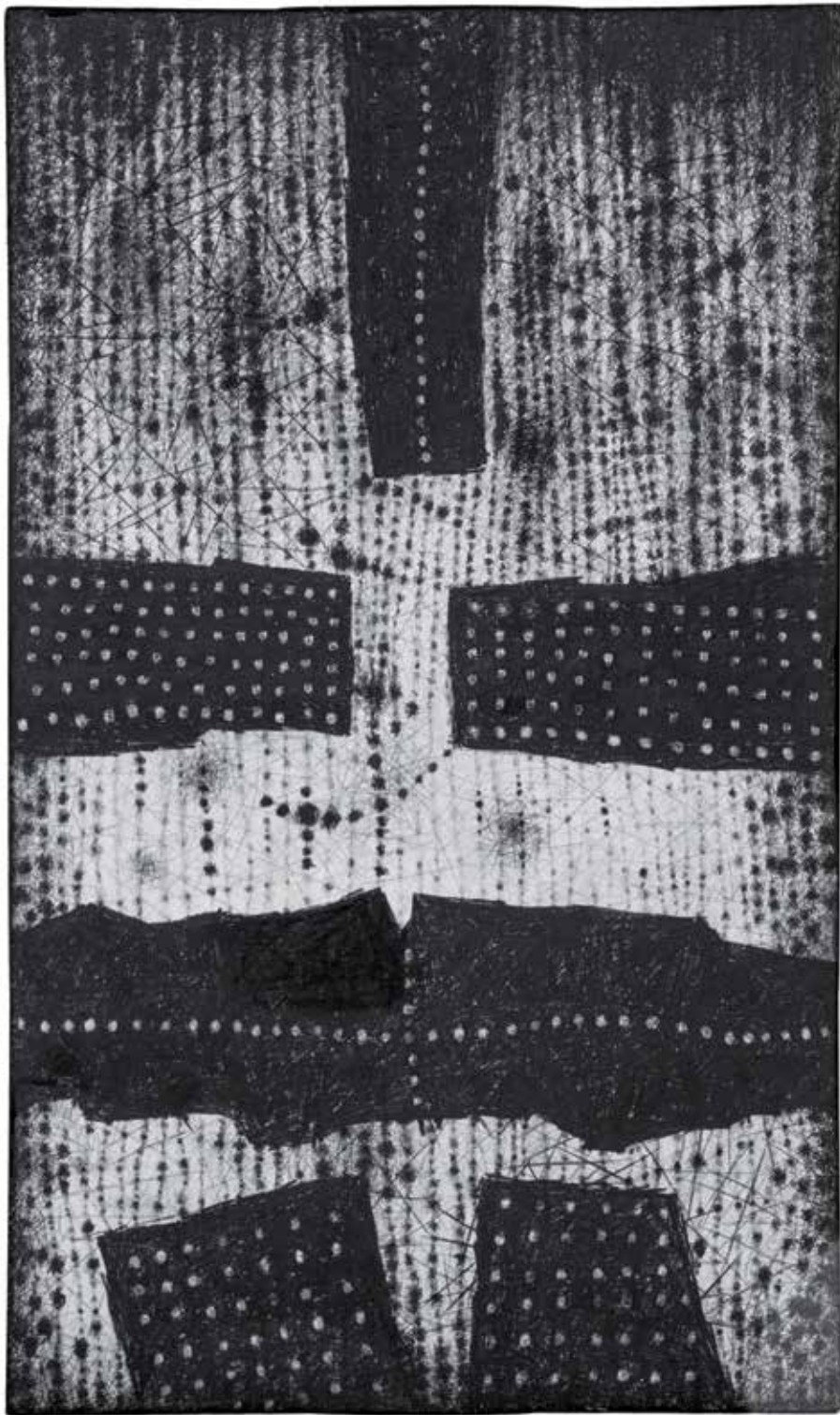
16. ZAPREDANJE IN RAZPRE-
DANJE, 2019, relief, diptih, mešana
tehnika, 2 × 160 cm × 50 cm

18. ZRAK, 2015, risba, grafit, les, diptih,
2 kosa 40 cm × 40 cm

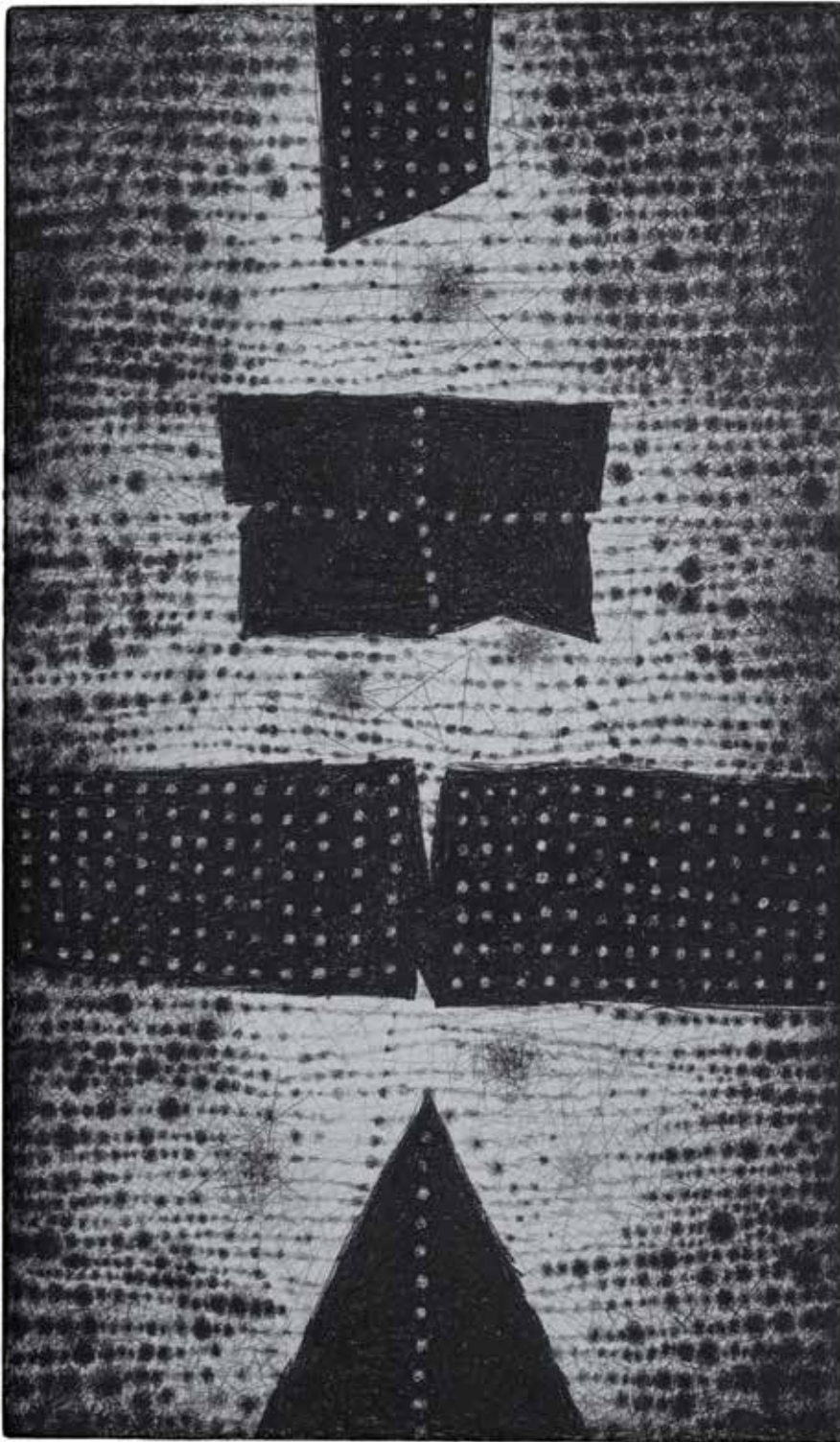

19. DOBRE VIBRACIJE 2, 2021,
relief, mešana tehnika, 103 cm × 125 cm

20. KRIPTOGRAM a, 2022,
risba, grafit, les, 120 cm × 70 cm

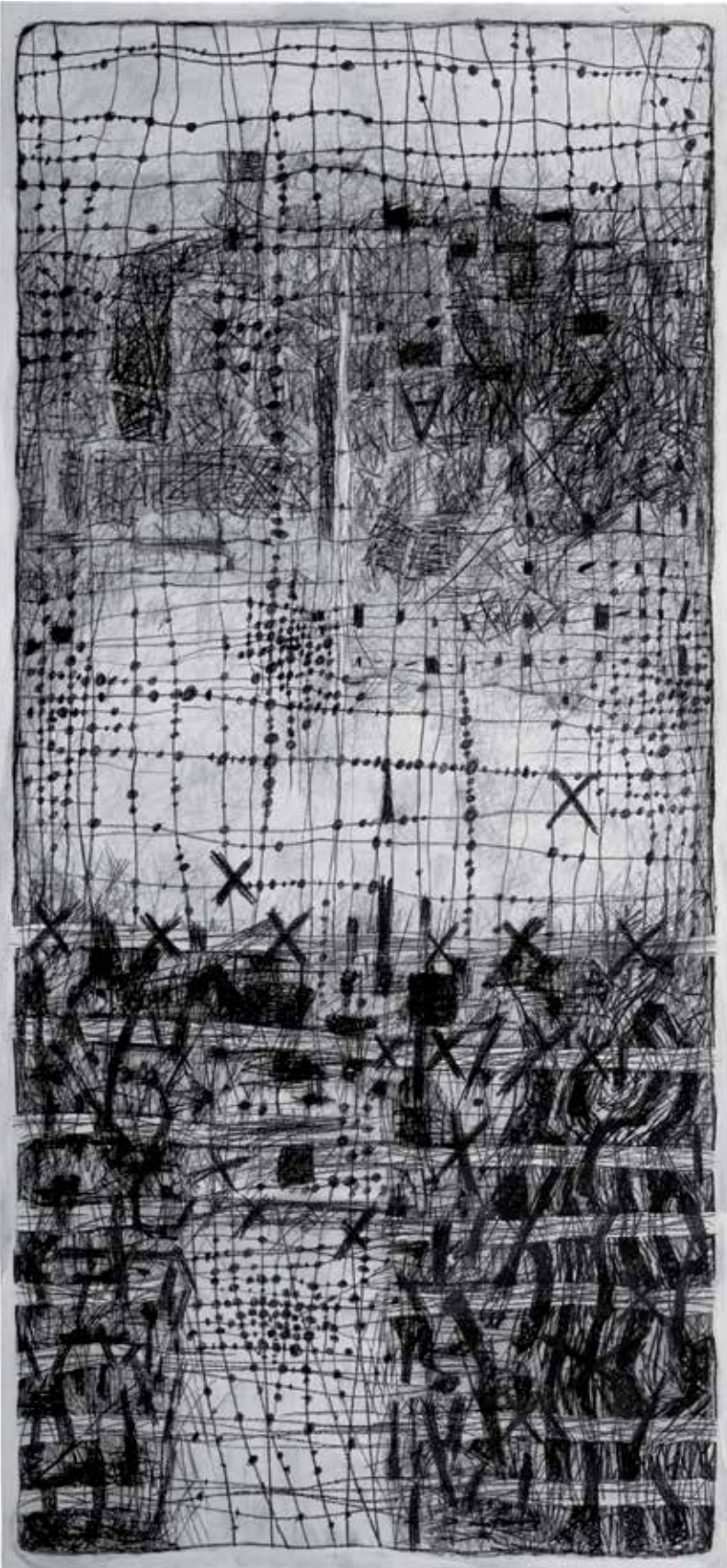
Janez Rotman

22. RAZPIRANJE, 2022,
risba, grafit, les, 120 cm × 70 cm

Janez Rotman

23. ZIMA NA VRTU, 2023,
risba, grafit, les, 170 cm × 70 cm

24. KRYPTOGRAM 0, 2021,
skulptura, mešana tehnika,
60 cm × 40 cm × 30 cm

KOLOFON

Naslov kataloga: Janez Rotman, Pregledna jubilejna razstava ob 70-letnici
Katalog izdal: DLUM, Trg Leona Štuklja 2, Maribor
Založnik: DLUM, Maribor
Zanj: dr. h. c. Vojko Pogačar

Avtor besedila: Mario Berdič Codella
Oblikovanje in tehnično urejanje: Vojko Pogačar
Avtor fotografij: Branimir Ritonja (št.16), Janez Rotman (št. 24), Vojko Pogačar (vse ostale)

Razstava v galeriji DLUM,
Židovska ulica 10, Maribor

Način dostopa (URL): <https://www.dlum.si>

Izid: Maribor, April 2023

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

73/76:Rotman J.(083.824)

ROTMAN, Janez
Janez Rotman [Elektronski vir] : pregledna jubilejna razstava ob 70-letnici, Galerija DLUM, Maribor, 4. 4. do 6. 5. 2023 / [avtor besedila Mario Berdič Codella ; avtorji fotografij Branimir Ritonja, Janez Rotman, Vojko Pogačar]. - Maribor : DLUM, 2023

Način dostopa (URL): <http://www.dlum.si>

COBISS.SI-ID 146600707

Sponzorji:

A cylindrical object with a textured surface, possibly made of wood or stone, featuring a grid of small, rectangular, greenish pieces. The object is set against a plain, light-colored background. The text 'JANEZ ROTMAN' is overlaid in the center in a bold, white, sans-serif font with a black outline.

**JANEZ
ROTMAN**